

V Bruseli 27. februára 2026
(OR. en)

6854/26

MIGR 61
JAI 263
ASIM 15
SOC 120
EMPL 51
EDUC 67

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 16. februára 2026

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: C(2026) 462 final

Predmet: ODPORÚČANIE KOMISIE
z 29. 1. 2026
o získavaní talentov na podporu inovácií

Delegáciám v prílohe zasielame dokument C(2026) 462 final.

Príloha: C(2026) 462 final

V Bruseli 29. 1. 2026
C(2026) 462 final

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 29. 1. 2026

o získavaní talentov na podporu inovácií

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 29. 1. 2026

o získavaní talentov na podporu inovácií

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) Na udržanie hospodárskeho rastu, konkurencieschopnosti a technologického líderstva Únie je nevyhnutné získať a udržať si štátnych príslušníkov tretích krajín so špecializovanými zručnosťami alebo silným inovačným potenciálom vrátane výskumných pracovníkov, študentov a absolventov vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM), vysokokvalifikovaných a schopných pracovníkov, zakladateľov startupov a inovačných podnikateľov.
- (2) Získať talenty na podporu inovácií je obzvlášť dôležité v kľúčových odvetviach pre konkurencieschopnosť a strategickú autonómiu Únie vrátane informačných a komunikačných technológií, špičkových technológií a hraničných inovácií, ako sú umelá inteligencia, kvantové technológie a polovodiče, virtuálne svety, čisté a obnoviteľné technológie (vrátane jadrových technológií), biotechnológie (vrátane aplikácií v oblasti zdravia a biohospodárstva), vyspelá výroba a materiály a kybernetická bezpečnosť.
- (3) Pretrvávajúci nedostatok pracovnej sily a zručností v odvetviach náročných na inovácie oslabuje schopnosť Únie dosiahnuť svoje ciele. Tento nedostatok sa od roku 2015 takmer zdvojnásobil a predpokladá sa, že bude pretrvávať, pričom sa očakáva, že viac ako polovica nových pracovných miest do roku 2035 bude vyžadovať vysokokvalifikované profily. K hlavným príčinám tohto nedostatku patria rodové rozdiely, najmä pokiaľ ide o pracovnú silu v oblasti vedy a techniky a v podnikateľskom sektore. Do nedostatkov sa premietajú aj prekážky, ktoré bránia plnému využitiu zručností štátnych príslušníkov tretích krajín s pobytom v Únii, vrátane problémov s uznávaním kvalifikácií a obmedzeného prístupu k zamestnaniu zodpovedajúcemu ich profilom. Malých a stredných podnikov (MSP) a startupov sa tento nedostatok dotýka neúmerne viac a čelia ťažkostiam pri získavaní talentov potrebných na rozširovanie a globálnu konkurencieschopnosť¹.
- (4) Mobilizácia potenciálu vlastnej pracovnej sily Únie má stále zásadný význam. Prilákanie kvalifikovaných a inovatívnych jednotlivcov z krajín mimo Únie je však potrebné aj na zabezpečenie udržateľného fondu talentov, ktorým sa posilní konkurencieschopnosť Únie a umožní pokrok pri zavádzaní jej strategických priorít do praxe. V čoraz neistejšom globálnom prostredí majú otvorenosť Únie, dodržiavanie základných práv, akademická sloboda a silné demokratické inštitúcie zásadný vplyv na atraktivnosť Únie pre kvalifikovaných a inovatívnych jednotlivcov hľadajúcich stabilné a otvorené prostredie, ktoré im umožňuje slobodne žiť, pracovať a tvoriť.

¹ Zamestnanosť a sociálny vývoj v Európe 2024 – riešenie nedostatku pracovnej sily a zručností pre zelenú a digitálnu budúcnosť Európy, Európska komisia, 2024.

- (5) Pakt o migrácii a azyle² potvrdzuje význam prilákania zručností a talentov do Únie. Komisia v posledných rokoch predložila súbor legislatívnych, operačných a výhľadovo orientovaných opatrení vrátane návrhu na vytvorenie okruhu talentov EÚ³ na podporu medzinárodného náboru a vytvorenie partnerstiev zameraných na talenty na podporu štruktúrovaných rámcov spolupráce s partnerskými krajinami.
- (6) Na podporu účinného vykonávania opatrení na získavanie talentov by mala prebiehať spolupráca s partnerskými krajinami, najmä v oblasti zabezpečenia dokladov, správy identifikačných údajov a výmeny informácií, a to aj s cieľom riešiť prípadné obavy z odlivu mozgov. Táto spolupráca by sa mala zamerať na posilnenie vzájomnej dôvery, upevnenie integrity prijímacích postupov a doplnenie širších partnerstiev EÚ vrátane partnerstiev zameraných na talenty a angažovanosť v kontexte rozširovania a susedstva. S tým súvisí Pakt pre Stredozemie⁴, ktorý posilňuje význam mobility talentov pre budovanie komplexných partnerstiev, a to aj podporou inkluzívneho vysokoškolského vzdelávania, podporou mobility študentov a odporúčaním zriadiť Stredozemskú univerzitu.
- (7) V rámci únie zručností⁵ boli načrtnuté kľúčové ciele na únijnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni s cieľom získať a udržať si ľudí so zručnosťami z tretích krajín, aby sa vyriešili nedostatky a rozvíjali sa talenty v Únii. Takisto sa kládol dôraz na to, aký význam má pre získanie a udržanie kvalifikovaných pracovníkov a výskumníkov podpora integrácie a rodinného života, a to aj na potrebu rozvíjať atraktívnu kariéru výskumných pracovníkov, ktorú podporuje Európska charta výskumných pracovníkov.
- (8) V rámci únie zručností sa navrhuje, že do roku 2030 by malo z krajín mimo EÚ prichádzať na štúdiá s cieľom získať titul na terciárnom stupni v EÚ aspoň 350 000 študentov ročne. Dôležitým nástrojom únie zručností je program Erasmus+ vrátane jeho hlavných iniciatív, ako sú Erasmus Mundus, aliancie európskych univerzít a budúca značka Európsky diplom.
- (9) K atraktívnosti Únie pre študentov a absolventov odborného vzdelávania a prípravy, ktorí môžu podporiť inovácie Únie, prispeje aj pripravovaná stratégia pre odborné vzdelávanie a prípravu (OVP), oznámená v únii zručností.
- (10) Iniciatívou „*Vyberte si Európu pre vedu*“⁶ sa Európa propaguje ako destinácia excelentnosti pre zahraničných študentov, výskumníkov a odborníkov. Zároveň cieľom Stratégie EÚ pre startupy a scaleupy⁷ je urobiť z Európy najlepšie miesto na svete na zakladanie a rozvoj globálnych technologických spoločností vrátane spoločností zameraných na špičkové technológie. V týchto iniciatívach spolu s Akčným plánom pre kontinent umelej inteligencie⁸ sa zdôrazňuje strategický význam odvetví špičkových technológií, umelej inteligencie, čistých technológií, zdravotníctva a digitálnych technológií pre konkurencieschopnosť a suverenitu Európy, ako aj potrebu zabezpečiť, aby EÚ dokázala prilákať kvalifikovaných odborníkov, ktorí budú tieto odvetvia rozvíjať. Akcie Marie Curie-Sklodowskej sú kľúčovým nástrojom na prilákanie a udržanie medzinárodných talentov v Európe, podporujú odbornú prípravu a kariérny rast výskumných pracovníkov z celého sveta vo všetkých fázach ich kariéry. Napokon,

² COM(2020) 609 final.

³ COM(2023) 716 final.

⁴ JOIN(2025) 26 final.

⁵ COM(2025) 90 final.

⁶ <https://euraxess.ec.europa.eu/jobs#choose-europe-for-science-new>.

⁷ COM(2025) 270 final.

⁸ COM(2025) 165 final.

v rámci iniciatívy EÚ Modrý koberec, ktorá sa začala v rámci Stratégie EÚ pre startupy a scaleupy, sa podporí prilákanie a udržanie vysokokvalifikovaných a rôznorodých talentov, pričom sa pozornosť zameria na podnikateľské vzdelávanie, daňové aspekty zamestnaneckých opcí na akcie a cezhraničné zamestnávanie.

- (11) Komisia ponúka podporu prostredníctvom prebiehajúcich a plánovaných iniciatív zameraných na posilnenie atraktívnosti EÚ pre talenty, a to najmä prostredníctvom akcií súvisiacich s výskumom a inováciami „Vyberte si Európu“. V rámci tohto úsilia sa budú ponúkať aj možnosti financovania a komunikačné činnosti na informovanie talentov o pracovných príležitostiach vo výskumných organizáciách EÚ.
- (12) Cieľom pripravovaného európskeho inovačného aktu je zvýšiť a urýchliť zavádzanie inovácií a zlepšiť regulačné prostredie pre inovatívne spoločnosti vrátane startupov a scaleupov. Návrhom Komisie na akt o európskom výskumnom priestore (EVP) sa takisto posilnia investície do výskumu a vývoja, zosúladiť sa investičné priority Únie a členských štátov a podporí sa mobilita výskumných pracovníkov smerom do Únie a v rámci nej. Akčný plán Európskej komisie pre ženy vo výskume, inováciách a startupoch sa bude zaoberať pretrvávajúcimi rodovými rozdielmi, ktoré obmedzujú plnú mobilizáciu talentu a inovačného potenciálu, a jeho cieľom bude vytvoriť z EÚ do roku 2030 najatraktívnejšie miesto na svete pre ženy v týchto oblastiach.
- (13) Získanie medzinárodných talentov v oblasti inovácií a konkurencieschopnosť je jedným z kľúčových cieľov stratégie EÚ v oblasti vízovej politiky⁹, v ktorej sa stanovuje rámec pre vízovú politiku na podporu dlhodobých záujmov Európy, a to posilnením bezpečnosti v celom schengenskom priestore, podporou prosperity a konkurencieschopnosti EÚ a prezentovaním sily a odolnosti Európy na globálnej scéne.
- (14) Únia by mala vykonať už začaté opatrenia a zintenzívniť svoje úsilie prijatím ďalších opatrení, aby sa stala atraktívnou destináciou pre medzinárodné talenty, ktorých zručnosti, vedomosti alebo činnosti môžu prispieť k jej konkurencieschopnosti a inovačným ekosystémom. Týmito opatreniami by sa mal zlepšiť prístup k únijským a vnútroštátnym rámcom pre štúdium, výskum, vysokokvalifikovanú zamestnanosť, zakladateľov startupov a inovatívnych podnikateľov, ako aj vykonávanie týchto rámcov.
- (15) Flexibilita, ktorú poskytuje právny rámec Únie, by sa mala využiť na urýchlenie a uľahčenie prijímania medzinárodných talentov a zvýšenie atraktívnosti Únie. Tieto opatrenia by mali byť sprevádzané operatívnymi opatreniami na úrovni Únie aj na vnútroštátnej úrovni.
- (16) *Acquis* Únie poskytuje rámec na prilákanie a udržanie talentov z tretích krajín. Smernicou (EÚ) 2016/801 (ďalej len „smernica o študentoch a výskumných pracovníkoch“)¹⁰ sa harmonizujú podmienky vstupu a pobytu študentov a výskumných pracovníkov, čím sa uľahčuje mobilita a možnosti po ukončení štúdia/výskumu; v smernici (EÚ) 2021/1883 (ďalej len „smernica o modrej karte EÚ“)¹¹ sa stanovujú spoločné pravidlá prijímania

⁹ COM(2026) 43.

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdia, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj>).

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1883 z 20. októbra 2021 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania a o zrušení smernice Rady 2009/50/ES (Ú. v. EÚ L 382, 28.10.2021, s. 1–38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).

a práva vysokokvalifikovaných pracovníkov. Tieto pravidlá dopĺňa smernica Rady 2003/86/ES (ďalej len „smernica o zlúčení rodiny“)¹², v ktorej sa stanovujú podmienky výkonu práva na zlúčenie rodiny. Tento prvok zohráva dôležitú úlohu pri získavaní a udržiavaní zahraničných talentov a podpore dlhodobej integrácie.

- (17) Zdlhavé postupy, ťažkosti talentovaných pracovníkov s prístupom ku konzulátom, nedostatok informácií a zložité vnútroštátne systémy vrátane systémov pre zakladateľov startupov a inovatívnych podnikateľov naďalej oslabujú účinnosť rámca Únie a obmedzujú jeho príťažlivosť a viditeľnosť na celosvetovej úrovni. Znižujú aj vplyv úsilia Únie v iných oblastiach, ako je vzdelávanie, výskum alebo inovácie.
- (18) Na dosiahnutie tohto kľúčového cieľa je nevyhnutné mať rýchle, transparentné a predvídateľné postupy prijatia. Je možné prijať konkrétne opatrenia na zjednodušenie a zvýšenie predvídateľnosti prijímacích procesov, skrátenie času vybavovania a zabezpečenie toho, aby konzulárne a administratívne systémy boli primerane vybavené na efektívne vybavovanie žiadostí a zároveň zabezpečili ochranu pred možným zneužitím. To by bolo možné aj s únijskou finančnou podporou
- (19) Kľúčom k získaniu a udržaniu výskumných pracovníkov, špičkových zahraničných študentov, vysokokvalifikovaných a schopných pracovníkov, zakladateľov startupov a inovatívnych podnikateľov je posilnenie dlhodobých perspektív. Smernica Rady 2003/109/ES (ďalej len „smernica o osobách s dlhodobým pobytom“)¹³ poskytuje možnosť získať štatút osoby s dlhodobým pobytom v EÚ po piatich rokoch legálneho a nepretržitého pobytu v členskom štáte a podporujú sa ňou vysoko mobilné talenty, ako sú výskumní pracovníci a vysokokvalifikovaní pracovníci. Návrh Komisie¹⁴ na prepracovanie smernice o osobách s dlhodobým pobytom by ďalej prispel k zatraktívneniu Únie.
- (20) Uľahčenie uznávania kvalifikácií a potvrdzovania zručností štátnych príslušníkov tretích krajín je takisto kľúčom k úspešnej politike prilákania a udržania pracovníkov. V rámci iniciatívy na zaistenie prenosnosti zručností, ktorá sa má prijať v roku 2026, sa preskúma, či treba navrhnúť spoločné pravidlá pre jednoduchšie postupy pri uznávaní a potvrdzovaní kvalifikácií a zručností štátnych príslušníkov tretích krajín.
- (21) Na zrýchlenie, sprehľadnenie a zefektívnenie postupov je nevyhnutné zlepšiť poskytovanie informácií talentom v zahraničí, posilniť koordináciu medzi vzdelávacími, školiacimi a výskumnými inštitúciami a aktérmi v oblasti inovácií a zabezpečiť primerané administratívne kapacity.
- (22) Mali by sa poskytnúť ciele odporúčania na uľahčenie prístupu špičkových talentov do Únie a jej členských štátov a zjednodušenie postupov podávania žiadostí, posilnenie opatrení na prilákatie a udržanie medzinárodných talentov, ktoré môžu prispieť ku konkurencieschopnosti a rastu Únie, posilnenie kapacít a prístupu k informáciám a podpory koordinačných mechanizmov.
- (23) Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou s pobytom v EÚ alebo štátni príslušníci tretích krajín, ktorí potrebujú ochranu a sú presídlení do tretej krajiny, môžu mať

¹² Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 3.10.2003, s. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/86/oj>), zatiaľ čo v smernici (EÚ) 2016/801 (pre výskumných pracovníkov) a smernici (EÚ) 2021/1883 sa stanovujú priaznivejšie pravidlá.

¹³ Smernica Rady 2003/109/ES o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 23.1.2004, s. 44, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/109/oj>).

¹⁴ COM(2022) 650 final.

zručnosti, ktoré európsky pracovný trh potrebuje, alebo silný inovačný potenciál. Môžu však čeliť špecifickým problémom pri získavaní povolenia na pobyt na účely štúdia, výskumu a vysokokvalifikovaného zamestnania. Zahŕňa to riešenie problémov s prístupom k postupom uznávania zahraničných diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnej kvalifikácii, najmä v prípadoch, keď chýbajú doklady alebo keď nie je možné uhradiť náklady spojené s postupmi uznávania. V tejto súvislosti by sa mohli využiť skúsenosti získané v rámci doplnkových možností súvisiacich s prácou alebo vzdelávaním v súlade s odporúčaním Komisie o legálnych možnostiach získania ochrany v EÚ¹⁵.

- (24) Medzi členskými štátmi, sociálnymi partnermi a zainteresovanými stranami by sa mala podporovať spolupráca a výmena informácií o získavaní talentov pre inovácie, a to aj prostredníctvom vzájomného učenia a výmeny osvedčených postupov. Mala by sa zriadiť platforma na získavanie talentov na podporu inovácií, ktorá by spájala odborníkov z existujúcich fór zameraných na migráciu, zamestnanosť, vzdelávanie a inovácie s cieľom vytvoriť synergie, zabezpečiť koordináciu a monitorovať vykonávanie odporúčania.
- (25) Komisia začne v roku 2026 a potom pravidelne hodnotiť vykonávanie tohto odporúčania, ako aj to, či sú potrebné ciele legislatívne úpravy, aby sa postupy zjednodušili a lepšie reagovali na ambície EÚ v oblasti konkurencieschopnosti a inovácií. Preto by sa členské štáty mali vyzvať, aby Komisiu informovali o príslušných vnútroštátnych iniciatívach, reformách, osvedčených postupoch a štatistikách.
- (26) Toto odporúčanie by sa malo zamerať na rámce prijímania a pobytu pri pobytoch dlhších ako 90 dní. Členské štáty by sa takisto mohli rozhodnúť uplatňovať opatrenia tohto odporúčania na príslušné kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí navštevujú EÚ na účely štúdia, výskumu alebo podnikania, na pobyty do 90 dní v rámci 180-dňového obdobia za predpokladu, že je to v súlade s platným právnym rámcom EÚ pre krátkodobé víza¹⁶.
- (27) Týmto odporúčaním nie je dotknutá právomoc členských štátov určovať počty prijímaných štátnych príslušníkov tretích krajín na pracovné účely v súlade s článkom 79 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

ODPORÚČA:

ULAHČENIE PRÍSTUPU DO ÚNIE A ČLENSKÝCH ŠTÁTOV A ZJEDNODUŠENIE POSTUPOV PRI PODÁVANÍ ŽIADOSTÍ PRE ŠPIČKOVÉ TALENTY

Opatrenia na uľahčenie podávania a hodnotenia žiadostí o dlhodobé víza a povolenia na pobyt

1. Členské štáty by mali zabezpečiť jednoduché, rýchle, transparentné a digitalizované postupy podávania žiadostí s cieľom motivovať vysokokvalifikovaných a schopných pracovníkov z tretích krajín, ale aj výskumné organizácie, inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a zamestnávateľov, aby využívali možnosti medzinárodnej mobility.
2. Členské štáty by mali žiadateľom umožniť podávať žiadosti na diaľku alebo osobne. Osobné stretnutia by sa mali vyžadovať len v nevyhnutných prípadoch, napríklad na

¹⁵ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2020/1364 z 23. septembra 2020 o legálnych možnostiach získania ochrany v EÚ: podporovanie presídľovania, prijímania osôb z humanitárnych dôvodov a iných doplnkových možností (Ú. v. EÚ L 317, 1.10.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1364/oj>).

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

poskytnutie biometrických údajov alebo v prípade odôvodnených pochybností, že štátni príslušníci tretích krajín by sa v Únii zdržiavali na iné účely, než na ktoré žiadajú o prijatie. Ak sa vyžaduje osobné podanie žiadosti, členské štáty by mali zabezpečiť dostatočný počet ľahko dostupných miest na podanie žiadosti, pohovory a prevzatie dlhodobých víz alebo povolení na pobyt.

3. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby opatrenia na uľahčenie podávania žiadostí boli sprevádzané vhodnými ochrannými opatreniami s cieľom zabezpečiť, aby štátni príslušníci tretích krajín nepredstavovali hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo verejné zdravie, a zabrániť zneužívaniu a podvodom, a to aj prostredníctvom overovania pravosti a dôveryhodnosti hositeľských subjektov a zamestnávateľov, podporných dokumentov a profilu žiadateľov, ktorí chcú vykonávať výskum, študovať alebo pracovať v oblastiach strategického významu (napr. obrana, jadrová energia, spravodajské služby atď.). Členské štáty by takisto mali zaviesť primerané mechanizmy monitorovania po vstupe štátnych príslušníkov tretích krajín na ich územie, aby sa zabezpečilo, že podmienky prijatia budú naďalej plnené, a zároveň aby sa monitorovala situácia s cieľom zabrániť novému riziku pre verejnú bezpečnosť a verejný poriadok vrátane rizika úniku technológií.
4. Členské štáty by mali zaviesť online systémy podávania žiadostí, ktoré sú používateľsky ústretové, efektívne a umožňujú bezpečnú a interoperabilnú¹⁷ výmenu údajov a koordináciu medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi zapojenými do spracovania žiadostí.
5. Členské štáty sa vyzývajú, aby v prípade potreby združovali a koordinovali konzulárne zdroje v tretích krajinách s cieľom riešiť obmedzené kapacity konzulárnych orgánov. Takáto spolupráca by mohla zahŕňať spoločné alebo spoločné vízové oddelenia, ktoré budú poskytovať ciele informácie o postupoch podávania žiadostí a napomáhať s postupmi udeľovania dlhodobých víz a povolení na pobyt pre medzinárodných študentov, výskumných pracovníkov, vysokokvalifikovaných a kvalifikovaných pracovníkov, zakladateľov startupov a inovatívnych podnikateľov. Tieto špecializované oddelenia by sa mohli zriadiť v spolupráci s delegáciami EÚ, národnými inovačnými agentúrami a obchodnými komorami a mohli by sa v nich organizovať aj propagačné aktivity.
6. Ak členský štát nemá diplomatické alebo konzulárne zastúpenie v tretej krajine, mal by prijať potrebné opatrenia na uľahčenie podávania žiadostí, napríklad prostredníctvom systému na podávanie žiadostí online alebo prostredníctvom dohôd o zastúpení s inými členskými štátmi prítomnými v tejto tretej krajine.

Opatrenia na podporu jednoduchších podmienok prijímania

7. Členské štáty by mali využívať postupy schvaľovania alebo uznávania týkajúce sa výskumných organizácií, vysokoškolských inštitúcií a zamestnávateľov, aby oslobodili žiadateľov od určitých požiadaviek na doklady, pričom by mali využívať možnosti stanovené v článkoch 9 a 15 smernice (EÚ) 2016/801 a článku 13 smernice (EÚ) 2021/1883. Na účely transparentnosti a zabezpečenia toho, aby žiadatelia vedeli o uľahčeniach poskytovaných schváleným a uznaným výskumným organizáciám, inštitúciám vysokoškolského vzdelávania a zamestnávateľom, by členské štáty mali pravidelne uverejňovať aktualizované zoznamy schválených

¹⁷ Interoperabilitu aplikačných systémov členských štátov možno uľahčiť zohľadnením príslušných zdrojov na portáli interoperabilnej Európy.

hostiteľských a podporných subjektov a uznaných zamestnávateľov na tých istých webových sídlach, na ktorých žiadatelia nájdu informácie o dlhodobých vízach a postupoch udeľovania povolení na pobyt.

8. Členské štáty by mali obmedziť počet dokumentov alebo dôkazov, ktoré musia žiadatelia predložiť pri podávaní žiadosti o štúdium, výskum alebo vysokokvalifikované zamestnanie v schválenej výskumnej organizácii, inštitúcii vysokoškolského vzdelávania alebo u uznaného zamestnávateľa, ako sa to umožňuje podľa článku 8 ods. 3 a článku 11 ods. 3 smernice (EÚ) 2016/801 a podľa článku 13 ods. 2 smernice (EÚ) 2021/1883. Členské štáty by mali oslobodiť žiadateľov aspoň od povinnosti predkladať dokumenty, ktoré už overil hostiteľský subjekt alebo iný príslušný orgán, ako napríklad doklad o ubytovaní, preklady diplomov, doklad o zdravotnom poistení, testy trhu práce alebo iné podporné dokumenty, ktoré už boli posúdené počas procesu schvaľovania alebo uznávania.
9. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí prichádzajú do Únie na účely štúdia, výskumu alebo vysokokvalifikovaného zamestnania, v čase podania žiadosti často nepoznajú svoju budúcu adresu a bez podpísanej pracovnej zmluvy a platného dlhodobého víza alebo povolenia na pobyt si nemôžu prenajať vhodné ubytovanie. Členské štáty by mali upustiť od požiadavky, aby študenti, výskumní pracovníci a vysokokvalifikovaní pracovníci v čase podania žiadosti uvádzali adresu v danom členskom štáte vrátane dočasnej adresy v súlade s článkom 7 ods. 2 smernice (EÚ) 2016/801 a článkom 5 ods. 7 smernice (EÚ) 2021/1883.
10. Aby sa modrá karta EÚ stala dostupnejšou pre inovatívne talenty, členské štáty by mali zvážiť:
 - uplatňovanie nižšej minimálnej výšky platu v prípade povolání, ktoré čelia štrukturálnemu nedostatku, a v prípade čerstvých absolventov vysokých škôl, v rámci rozpätia povoleného v článku 5 ods. 4 smernice (EÚ) 2021/1883 a
 - akceptovanie príslušnej odbornej praxe namiesto formálnej kvalifikácie pri vybavovaní žiadostí aj v iných v strategických odvetviach inovačného ekosystému Únie ako v odvetví IKT uvedenom v prílohe I k smernici (EÚ) 2021/1883 v súlade s článkom 2 ods. 9 písm. b) smernice.

Opatrenia na skrátenie času vybavenia

11. Členské štáty by mali v prípade zakladateľov startupov a inovatívnych podnikateľov zaviesť zjednodušené alebo zrýchlené postupy na získanie dlhodobého víza alebo povolenia na pobyt, a to v spolupráci s inovačnými subjektmi, ktoré sú uznané alebo schválené vnútroštátnymi orgánmi (napr. certifikované inkubátory, akcelerátory, inovačné agentúry, technologické parky). Členské štáty by mali uplatňovať najmä zjednodušené alebo zrýchlené postupy pre zakladateľov startupov a inovačných podnikateľov, ktorí sa zúčastňujú na vnútroštátnych inovačných programoch alebo inovačných programoch podporovaných zo strany EÚ, ako je Horizont Európa vrátane Európskej rady pre inováciu, Európskeho inovačného a technologického inštitútu, programu EUREKA Eurostars, alebo tých, ktorí sa zúčastňujú na projektoch podporovaných z Programu InvestEU.
12. Členské štáty by mali čo najskôr vybaviť žiadosti o dlhodobé víza a povolenia na pobyt (vrátane žiadostí o ich predĺženie) medzinárodných študentov, výskumných pracovníkov a vysokokvalifikovaných pracovníkov v oblasti STEM a iných odvetviach súvisiacich s inováciami, ako aj zakladateľov startupov a inovatívnych podnikateľov. Odporúča sa, aby tak urobili do 30 dní od podania žiadosti.

13. Takisto v súlade s cieľmi stanovenými v odporúčaní Rady „Európa v pohybe“¹⁸ by členské štáty mali čo najskôr spracovať žiadosti o dlhodobé víza a povolenia na pobyt (vrátane ich obnovení) od medzinárodných študentov a výskumných pracovníkov prichádzajúcich do Únie v rámci programov financovaných Úniou, ako sú Erasmus+, akcie Marie Curie-Sklodowskej, granty Európskej rady pre výskum a iné programy zamerané na získavanie talentovaných tímov v oblasti výskumu a inovácie, a vyzývajú sa, aby tak urobili do 30 dní od predloženia žiadosti.
14. Členské štáty by sa mali zdržať toho, aby v rôznych fázach prijímacieho konania požadovali nepodstatné dokumenty, ktoré už boli predložené v predchádzajúcej fáze konania, ako sú kópie pracovných zmlúv, doklady o ubytovaní, úradné preklady alebo legalizácia diplomov, a mali by konať na základe vzájomnej dôvery v pravosť a presnosť predložených dokumentov. V súlade s článkom 5 ods. 2 smernice (EÚ) 2016/801 by členské štáty mali zväžiť prijímanie dokumentácie v iných úradných jazykoch Únie, ako sú ich úradné jazyky, alebo aspoň v angličtine.
15. Členské štáty by mali umožniť medzinárodným študentom, aby začali imigračné konanie pred zaplatením celého poplatku za štúdium za predpokladu, že doklad o zaplatení celej sumy bude predložený najneskôr pri vydaní dlhodobého víza alebo povolenia na pobyt.
16. Ak členské štáty vydávajú povolenia na pobyt len na svojom území a žiadatelia potrebujú na vstup na územie vízum, členské štáty by mali vybaviť vydanie potrebného víza čo najskôr a v rovnakej celkovej lehote 30 dní, ktorá sa odporúča v bodoch 12 a 13 tohto odporúčania. Táto lehota by mala zahŕňať aj čas, ktorý príslušné orgány potrebujú na prípadnú kontrolu situácie na trhu práce.
17. Členské štáty sa nabádajú, aby testy trhu práce v prípade výskumných pracovníkov a vysokokvalifikovaných pracovníkov uplatňovali len v prípade, ak je to naozaj potrebné, a nemali by ich uplatňovať pri obnovovaní povolenia na pobyt alebo v prípadoch mobility v rámci EÚ. Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby neuplatňovali testy trhu práce v prípade povolaní, ktoré čelia štrukturálnemu nedostatku pracovnej sily, a v prípade povolaní, ktoré prispievajú k inovačnému ekosystému EÚ, a to aj v odvetviach súvisiacich so STEM. Testy trhu práce by sa v každom prípade mali vykonávať rýchlo, primerane a transparentne.

NAJPRV ZÍSKAŤ, POTOM UDRŽAŤ – ABY ŠPIČKOVÉ MEDZINÁRODNÉ TALENTY ZOSTÁVALI V ÚNII

Opatrenia na zlepšenie podnikateľských a dlhodobých pracovných príležitostí

18. Členské štáty by mali zvýšiť informovanosť zahraničných študentov a výskumných pracovníkov o ich možnosti zostať na ich území najmenej deväť mesiacov po ukončení štúdia alebo výskumu na účely hľadania práce alebo založenia podniku, ako sa stanovuje v článku 25 ods. 1 smernice (EÚ) 2016/801. Toto obdobie by sa v prípade potreby mohlo predĺžiť, aby mali absolventi a výskumní pracovníci dostatok času nájsť si prácu zodpovedajúcu ich úrovni zručností alebo začať podnikateľskú činnosť.

¹⁸ Odporúčanie Rady z 13. mája 2024, Európa v pohybe – príležitosti vzdelávacej mobility pre všetkých (Ú. v. EÚ C, C/2024/3364, 14.6.2024).

19. Členské štáty by mali využiť možnosť stanovenú v článku 15 ods. 5 smernice (EÚ) 2021/1883 a umožniť držiteľom modrej karty EÚ, aby vykonávali odborné činnosti, ktoré dopĺňajú ich hlavnú činnosť ako držiteľov modrej karty EÚ, bez toho, aby to malo vplyv na ich práva na pobyt ako držiteľov modrej karty EÚ. Táto flexibilita je obzvlášť dôležitá v odvetviach IKT a iných odvetviach zameraných na inovácie, kde by mohla povzbudiť vysokokvalifikovaných pracovníkov, aby testovali a rozvíjali podnikateľské projekty a zároveň si zachovali svoju hlavnú činnosť v rámci svojho štatútu držiteľa modrej karty EÚ.

Opatrenia na udržanie talentov

20. Členské štáty by mali zahraničným študentom, výskumným pracovníkom, vysokokvalifikovaným pracovníkom, zakladateľom startupov a inovatívnym podnikateľom uľahčiť prístup k príslušným podporným službám a sieťam na vnútroštátnej a európskej úrovni, aby im pomohli usadiť sa a vykonávať ich profesionálne aktivity v EÚ. EURAXESS je už pre výskumných pracovníkov referenčným miestom. Ďalšia podpora inovácií by mohla zahŕňať:
- informácie o programoch zameraných na urýchlenie podnikania a mentorstvo pre zakladateľov startupov a inovatívnych podnikateľov,
 - rozvoj kariéry vrátane služieb hľadania zamestnania a umiestnenia pre zahraničných absolventov a akademikov,
 - podporu podnikateľského vzdelávania, ako aj iniciatív na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu odborníkov,
 - pomoc pri hľadaní ubytovania, informácie o prenájme nehnuteľností, jednanie s poskytovateľmi bývania a miestnymi úradmi,
 - podporu pri učení sa alebo zlepšovaní jazykových zručností,
 - pomoc pri vybavovaní administratívnych formalít vrátane miestnej registrácie, daní, prístupu k zdravotným službám a sociálnemu zabezpečeniu,
 - podporu pre manželov alebo partnerov na účely hľadania zamestnania alebo založenia podniku vrátane jazykového vzdelávania,
 - uľahčenie starostlivosti o deti a ich zápisu do školy, a to od počiatočných štádií a počas celého roka, a takisto zabezpečenie riadneho uznania predchádzajúceho štúdia za rovnocenné.
21. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby oprávnení výskumní pracovníci, vysokokvalifikovaní pracovníci, zakladatelia startupov a inovatívni podnikatelia mohli účinne získať štatút osoby s dlhodobým pobytom v EÚ. Na tento účel by členské štáty mali poskytovať jasné informácie o podmienkach oprávnenosti, postupoch a právach s tým spojených a mali by uľahčiť koordináciu medzi miestnymi orgánmi, hosťiteľskými a podpornými subjektmi s cieľom overiť obdobie pobytu a podmienky integrácie.
22. Členské štáty by mali držiteľom modrej karty EÚ uľahčiť prístup k postaveniu osoby s dlhodobým pobytom v EÚ, ako sa stanovuje v článku 18 ods. 2 smernice (EÚ) 2021/1883, a to umožnením kumulácie dôb pobytu dosiahnutých v rôznych členských štátoch. Mali by takisto uľahčiť prístup k štatútu osoby s dlhodobým pobytom v EÚ bývalým zahraničným študentom, ktorí zostávajú v EÚ po ukončení štúdia a po nájdení si práce. V týchto prípadoch sa členským štátom odporúča, aby pri výpočte päťročného obdobia potrebného na získanie štatútu osoby s dlhodobým

pobytom v EÚ zohľadnili polovicu obdobia pobytu na účely štúdia, ako sa to umožňuje v článku 4 ods. 2 smernice Rady 2003/109/ES.

23. Členské štáty by mali uplatňovať rovnaké lehoty na vybavenie v dĺžke 30 dní, ako je stanovené v bodoch 12 a 13, na sprevádzajúcich rodinných príslušníkov výskumných pracovníkov a vysokokvalifikovaných pracovníkov, ktorí môžu požiadať o povolenie na pobyt v rovnakom čase ako výskumný pracovník alebo vysokokvalifikovaný pracovník, v súlade s článkom 26 ods. 4 smernice (EÚ) 2016/801 a článkom 17 ods. 4 smernice (EÚ) 2021/1883. Výskumní pracovníci a vysokokvalifikovaní pracovníci by mali byť informovaní o tejto možnosti, ako aj o právach rodinných príslušníkov na prístup na trh práce, k službám zdravotnej starostlivosti, vzdelávaniu a odbornej príprave.

Opatrenia na podporu mobility v rámci EÚ

24. Členské štáty by mali informovať žiadateľov o možnosti mobility medzinárodných študentov, výskumných pracovníkov a držiteľov modrej karty EÚ v rámci EÚ. Členské štáty by takisto mali zabezpečiť, aby príslušné vnútroštátne orgány a výskumné a vzdelávacie inštitúcie boli informované o pravidlách mobility v rámci EÚ.
25. Členské štáty by mali využiť flexibilitu stanovenú v článkoch 27 až 31 smernice (EÚ) 2016/801 a v článkoch 20, 21 a 22 smernice (EÚ) 2021/1883 na zjednodušenie a zefektívnenie postupov týkajúcich sa mobility v rámci EÚ. Na tento účel by členské štáty mali zväziť:
- umožnenie mobility zahraničných študentov bez toho, aby študent alebo vysokoškolská inštitúcia museli informovať príslušné orgány oboch členských štátov¹⁹,
 - umožnenie krátkodobej mobility výskumných pracovníkov (a ich rodinných príslušníkov) bez toho, aby sa od výskumného pracovníka a výskumnej organizácie vyžadovalo oznámenie príslušným orgánom, ako je stanovené v článkoch 28 a 30 smernice (EÚ) 2016/801,
 - umožniť držiteľom modrej karty EÚ vykonávať podnikateľské činnosti počas krátkodobého presunu v rámci EÚ okrem činností uvedených v článku 2 ods. 13 smernice (EÚ) 2021/1883, napríklad účasť na inovačných projektoch, mentorských činnostiach alebo činnostiach zameraných na výmenu vedomostí, podnikateľské angažmány (napr. inkubácia startupov, akceleračné programy, založenie inovatívnej spoločnosti alebo vstup do nej) a dočasné pedagogické alebo výskumné úlohy na univerzitách alebo vo výskumných organizáciách. Zoznam takýchto činností by sa mal pravidelne aktualizovať a sprístupňovať v súlade s článkom 24 ods. 1 druhým pododsekom písm. a) smernice (EÚ) 2021/1883,
 - použitie zjednodušeného postupu oznamovania dlhodobej mobility výskumných pracovníkov a ich rodinných príslušníkov, ako sa stanovuje v článku 29 ods. 1 písm. a) a článku 30 ods. 2 smernice (EÚ) 2016/801, namiesto postupu, v rámci ktorého sa vyžaduje nová žiadosť,
 - obmedzenie dokumentácie požadovanej v prípade mobility zahraničných študentov, výskumných pracovníkov a držiteľov modrej karty EÚ a ich

¹⁹ V článku 31 ods. 2 smernice (EÚ) 2016/801 sa stanovuje, že pre druhý členský štát (v ktorom študenti plánujú absolvovať časť svojho štúdia) nie je povinné vyžadovať postup oznamovania mobility študentov.

rodinných príslušníkov v rámci EÚ na základné prvky, ako je platný cestovný doklad a povolenie vydané prvým členským štátom. Iné doklady, ako napríklad potvrdenie o zdravotnom poistení, zdrojoch alebo adrese, by sa nemali opätovne vyžadovať, pokiaľ to nie je nevyhnutne potrebné. Dokumenty by sa mali prijímať v angličtine.

POSILNENIE KAPACÍT A PRÍSTUPU K INFORMÁCIÁM, PODPORA KOORDINAČNÝCH MECHANIZMOV

Opatrenia na posilnenie administratívnych kapacít

26. Členské štáty by mali svoje príslušné orgány vrátane diplomatických a konzulárnych zastúpení vybaviť primeranými ľudskými a finančnými zdrojmi na účinné vybavovanie žiadostí, najmä na miestach, kde sa podáva veľké množstvo žiadostí, a počas sezónnych špičiek (napr. v mesiacoch pred začiatkom akademického roka).
27. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby príslušní zamestnanci, najmä konzulárni pracovníci, absolvovali pravidelnú a komplexnú odbornú prípravu na posudzovanie žiadostí a príslušnej dokumentácie a poskytovali žiadateľom poradenstvo s cieľom zabezpečiť včasné a úplné žiadosti.
28. Členské štáty sa vyzývajú, aby využívali dostupné nástroje Únie, najmä Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), na podporu budovania kapacít, posilňovanie personálu a jeho odbornú prípravu, ako aj Nástroj technickej podpory (TSI) na podporu pri navrhovaní, vykonávaní a hodnotení štrukturálnych reforiem potrebných na zvýšenie kapacít na riadenie migrácie a zlepšenie medziodvetvovej koordinácie a výskumný program Horizont Európa na podporu zhromažďovania relevantných dôkazov a údajov²⁰.

Opatrenia na zlepšenie prístupu k informáciám

29. Členské štáty by mali poskytnúť jasné informácie o dokumentoch potrebných na podanie žiadosti o dlhodobé víza alebo povolenie na pobyt vrátane príkladov prípustných podkladov týkajúcich sa požiadaviek, ako sú „dostatočné zdroje“, ako aj o časovom rámci postupu podávania žiadostí o víza a povolenia na pobyt.
30. Členské štáty by mali využívať a podporovať existujúce vnútroštátne a celoeurópske nástroje a iniciatívy na uľahčenie prístupu talentovaných ľudí z krajín mimo EÚ k informáciám, napríklad imigračný portál EÚ, centrum príležitostí aliancie Startup Nations pre zakladateľov startupov, ako aj portály EURAXESS a portál „Vyberte si Európu“ pre výskumných pracovníkov. V súvislosti so sformovaním a vývojom okruhu talentov EÚ sa Komisia zameria na vzájomné zblížovanie existujúcich nástrojov a portálov na úrovni EÚ, aby podporila synergie a zjednodušenie.
31. Pokiaľ ide najmä o povinnosť zjednodušiť prístup k informáciám o podmienkach prijímania a právach študentov, výskumných pracovníkov a vysokokvalifikovaných pracovníkov, ako sa vyžaduje podľa článku 35 smernice (EÚ) 2016/801 a článku 24 smernice (EÚ) 2021/1883, členské štáty sa vyzývajú, aby používali centralizované online portály ako jednotné prístupové miesto dostupné aj v mobilných aplikáciách, s viacjazyčným obsahom, odpoveďami na často kladené otázky, chatbotmi alebo linkami pomoci. Tieto portály by mali ponúkať interaktívne poradenstvo pri príprave

²⁰ Pozri výskumné projekty programu Horizont Európa financované v rámci témy *HORIZON-CL2-2023-TRANSFORMATIONS-01-03 (Inovatívne prístupy k partnerstvám zameraným na talenty)*.

žiadostí a praktických aspektoch súvisiacich s pobytom v členskom štáte, ako je bývanie, zdravotná starostlivosť, bankovníctvo a dane. Aktívna účasť vnútroštátnych orgánov a aktérov v oblasti inovácií je nevyhnutná na to, aby boli informácie presné, komplexné a aktuálne. Štátni príslušníci tretích krajín by mali mať možnosť požiadať o dlhodobé víza alebo povolenie na pobyt priamo na tej istej online platforme.

32. Členské štáty sa vyzývajú, aby spolupracovali s partnerskými krajinami na opatreniach na posilnenie zabezpečenia dokladov, správy identifikačných údajov a výmeny informácií, a to aj s cieľom riešiť prípadné obavy z odlivu mozgov. Táto spolupráca môže prispieť k posilneniu vzájomnej dôvery a integrity postupov prijímania, a tak doplniť iniciatívy komplexných partnerstiev EÚ, partnerstiev zameraných na talenty a spolupráce s partnermi zapojenými do procesu rozširovania a partnermi európskeho susedstva.

Opatrenia na posilnenie koordinácie

33. Členské štáty by mali zabezpečiť účinnú koordináciu, komunikáciu a výmenu informácií medzi imigračnými a pracovnými orgánmi na jednej strane a hostiteľskými a podpornými subjektmi, najmä výskumnými organizáciami a inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, startupovými akcelerátormi a inkubátormi, inovačnými agentúrami a obchodnými komorami na strane druhej. Príslušné orgány by mali určiť kontaktné miesta na uľahčenie priamej a bezpečnej výmeny s hostiteľskými a podpornými subjektmi.
34. Členské štáty by mali podporovať opatrenia, na základe ktorých môžu hostiteľské a podporné subjekty pomáhať žiadateľom počas procesu podávania žiadostí, aby sa zabezpečilo, že žiadosti budú úplné pred ich odoslaním imigračným orgánom.
35. Členské štáty by mali informovať hostiteľské a podporné subjekty o priemerných lehotách na spracovanie, aby bolo možné včas predložiť potrebné dokumenty (napr. dohodu o hosťovaní, doklad o prijatí na univerzitu) v dostatočnom predstihu a v každom prípade najneskôr 90 dní pred začiatkom výskumného projektu alebo akademického roka. Aby sa predišlo administratívnym oneskoreniam a zabezpečilo včasné prijatie, mali by sa vytvoriť priame informačné kanály na oznamovanie oneskoreného prijatia zahraničných študentov alebo zmien v dátumoch zápisu imigračným úradom.
36. Členské štáty by mali uprednostniť neskoré žiadosti o prijatie, aby umožnili zahraničným študentom vycestovať pred začiatkom akademického roka, a umožniť skoré podávanie žiadostí o dlhodobé víza a povolenia na pobyt, aby sa zabránilo sezónnym špičkám a odľahčili konzulárne služby.

Podpora a riadenie zo strany Komisie

37. Členské štáty sa vyzývajú, aby spolupracovali a vymieňali si informácie, a to aj so sociálnymi partnermi a inými zainteresovanými stranami, o opatreniach na získanie talentov na podporu inovácií, a to aj prostredníctvom vzájomného učenia a výmeny osvedčených postupov. Preto by členské štáty mali prispieť k platforme na získavanie talentov na podporu inovácií, ktorú zvolá Komisia s cieľom spojiť odborníkov na migráciu, zamestnanosť, vzdelávanie a inovácie pôsobiacich na existujúcich fórach – napríklad v kontaktnej skupine pre legálnu migráciu, na platforme pre pracovnú migráciu, v pracovnej skupine pre vysokoškolské vzdelávanie a Európskej rade pre inováciu – a vytvoriť synergie, zabezpečiť koordináciu medzi verejnými orgánmi a zainteresovanými stranami a monitorovať vykonávanie odporúčaní.

38. Na podporu monitorovania tohto odporúčania a získania talentov na podporu inovácií by členské štáty mali Komisiu informovať o príslušných vnútroštátnych iniciatívach, reformách, osvedčených postupoch a štatistikách, ktoré Komisia začne hodnotiť v roku 2026 – a potom pravidelne – aj vzhľadom na možné ciele legislatívne úpravy, ktoré môžu byť potrebné na zjednodušenie postupov a lepšie reagovanie na ambície EÚ v oblasti konkurencieschopnosti a inovácií.

V Bruseli 29. 1. 2026

Za Komisiu

Magnus BRUNNER
člen Komisie

